

NIEUWSBRIEF

‘MGR. SCHRAVEN EN GEZELLEN’

Jaargang 9, nummer 48

nr. 1 2017

Uitgave van de ‘Mgr. Schraven Stichting’

---

1. “MONSEIGNEUR WEIGERDE:

U KUNT MIJ DODEN ALS U WILT, MAAR GEVEN WAT U WILT...NOOIT!’

Artikel uit De Volkskrant van 31 december 2016 door Felix Olivers uit Malden als reactie op het artikel dat op dinsdag 27 december verscheen van China correspondentente Marije Vlaskamp.

Als 8-jarig oomzeggertje van Felix, de oudste broer van mijn vader en langdurig werkzaam als missionaris in China, hoorde ik al vroeg over de moord op negen missionarissen, waarvan in het artikel ‘Katholieken in China’ van 27 december sprake is. Hij had een van hen kunnen zijn. Op 9 oktober 1937 werden ze op gruwelijke wijze door Japanners om het leven gebracht in Chengtingfu, het huidige Zhengding. Onder hen drie Nederlanders, bisschop Frans Schraven uit het Limburgse Lottum en zijn ordebroeders Gerard Wouters uit Breda en Anton Geerts uit Oudenbosch. Mijn oom was een directe collega van hen, die zelf regelmatig op de missie van Chengtingfu verbleef. Onderzoek naar zijn Chinese geschiedenis – de moord op zijn confraters kwam hij nooit echt te boven – voerde mij in het voorjaar van 2002 naar de locaties waar het zich allemaal afgespeeld heeft, het voormalige missieterrein, nu militair hospitaal alsook de nabijgelegen pagode, waar de negen missionarissen geëxecuteerd en vervolgens verbrand werden.

Tot dan toe was het onduidelijk, of een door Japan bekostigd herinneringsmonument, dat men overigens niet mocht interpreteren als een schuldbekentenis, nog op het missieterrein aanwezig was. Nederlandse bezoekers die hier een paar jaar eerder naar op zoek waren, werd de toegang tot het

voormalige missieterrein nog ontzegd.

Mij lukte het wel. Vóór de voormalige kathedraal, inmiddels karaokahal, trof ik het herinneringsmonument aan, een soort console achter glas.

De kathedraal...nu karaokahal en vergaderzaal.

Het had meer dan vijftig roerige Chinese jaren overleefd. Aan een kant staat een Chinese tekst, door mij niet te ontcijferen, aan twee andere kanten lees ik een Latijnse tekst. In Nederlandse vertaling luidt de eerste Latijnse tekst: 'Ter herinnering aan de slachtoffers van 9 oktober 1937', waarna de namen volgen van de negen slachtoffers, onder wie de genoemde drie Nederlanders. De tweede Latijnse tekst luidt: 'Ze hebben hun leven gegeven voor hun schapen'.

Voor het motief van de moord bestaat weliswaar geen hard bewijs, maar wel een hoge mate van waarschijnlijkheid.

Aan dat laatste leverde mijn oom een bijdrage via een brief van 17 juli 1947 aan de Nederlandse provinciale overste van zijn orde, de lazaristen: 'Tijdens mijn Japanse internering in Weisien en Beijing (mijn oom verbleef ook in Japanse gevangenschap, LO) hoorde ik enige details over de moord. De eerste gegevens komen van de Chinese tolk die bij de Japanners was toen zij de stad hadden veroverd en naar de Missie kwamen. Hij was aanwezig op de avond van de moord. Hij zei: 'Op de dag van de verovering vroegen de Japanners jonge meisjes en jonge vrouwen. Eerst gingen ze naar de grote Bonze (boeddhistische geestelijke; naast de katholieke missie was een boeddhistisch tempelcomplex, LO), die hun enkelen gaven en daarna zei hij dat hij er verder geen had. De soldaten hoefden maar naar de missie te gaan om keuze genoeg te hebben.

De Japanse aanvoerder ging vervolgens met enkele soldaten naar de missie. Ze spraken lange tijd met monseigneur (Frans Schraven, LO) om te krijgen wat ze wilden hebben. Monseigneur weigerde. Hij zei zelfs, wat een van onze broeders heeft gehoord: 'U kunt mij doden als u wilt, maar geven wat u wilt...nooit'. De Japanner sprak dreigende woorden en ging woedend weg. Dezelfde avond werden zijn dreigementen uitgevoerd...'

Ik heb drie keer contact gezocht met de Japanse Militaire Archieven in Tokio in 2008, 2015 en 2016. Pogingen van mijn kantoor meer duidelijkheid te krijgen over de toedracht via opgevraagde informatie vanuit Japanse legerarchieven (The National Institute for Defense Studies in Tokyo) leverden geen uitsluitsel op. Uit geen enkele reactie blijkt iets over toedracht en motief van de gebeurtenissen. Hoewel er eerst in algemene zin sprake was van 'een ramp' kreeg ik de laatste keer te horen dat er niets bekend was over de gebeurtenissen in archieven.

Enkele kanttekeningen bij zinnen uit het bovenstaande artikel:

De auteur schrijft:

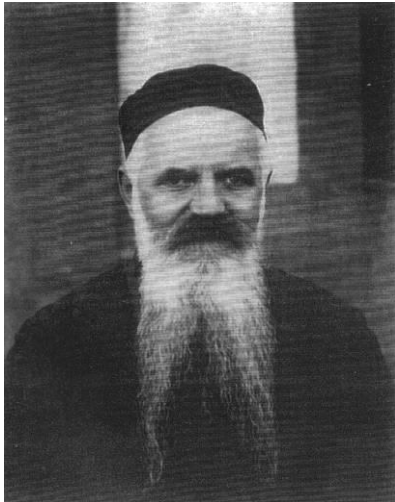
* 'het voormalige missieterrein, nu militair hospitaal'. Het hele missieterrein is nog steeds een militair terrein waarop ook het militair hospitaal ligt, indertijd door Mgr. Schraven als ziekenhuis begonnen.

* 'Voor het motief van de moord bestaat weliswaar geen hard bewijs, maar wel een hoge mate van waarschijnlijkheid.' Het motief is elders in verschillende andere bronnen bevestigd. Een zaligverklaring starten op

Een onzeker motief wordt in Rome zeker nooit geaccepteerd.

* Onderzoek in Japanse archieven: Later is door een Japanse onderzoeker gelukkig nog meer gevonden.

*Wie is die genoemde Felix Olivers? Hij werd in 1888 in Susteren geboren en in 1916 priester gewijd. Onderweg naar China leed hij schipbreuk en verloor daarbij alle bagage. Met niets kwam hij in 1918 in China aan. Frans Schraven was toen werkzaam in de stad Tientsin en zal hem daar zeker hartelijk welkom geheten hebben. Twee jaar later keerde Frans Schraven

terug naar Chengtingfu en werd Felix Olivers zijn collega.

Samen met bisschop Schraven werd in 1937 ook de econoom van het bisdom vermoord. Felix Olivers volgde hem op. Het bisdom van Mgr. Schraven werd al in 1947 onder de voet gelopen door de communisten en iedereen moest vluchten. Felix verliet na dertig jaar China gedwongen dat land. Hij ging eerst naar Parijs en later naar zusters in Méhange onder Luik. Daar stierf hij in 1973. Hij bleef steeds heimwee houden naar China en had onder zijn bed een koffier liggen, klaar om weer te vertrekken. Na zijn dood trof men er zijn oude Chinese kleren in aan.

Zijn neef Leo Olivers deed onderzoek naar het leven van zijn oom en bracht in 2002 een bundel uit met als titel: 'Li Shen Fu, Het raadsel van zijn zwijgen'. (73 pg. Met foto's verlichtigd.)

2. PRESENTATIE PROBUS CLUB MAAS EN NIERS TE BOXMEER

Op 15 september mocht ik een presentatie houden over de Mgr. Schraven stichting bij bovengenoemde club, waar ik lid van ben. Tijdens die presentatie ben ik ingegaan op de ontstaansgeschiedenis van de stichting, de levensloop van de naamgever Mgr. Schraven, de doelstelling van de stichting en de stand van het zaligverklaringproces. Verder ook de activiteiten van het afgelopen jaren zoals de inrichting van de gedachteniskapel, de Schravenroos en het Schravenpad. Uiteraard kwamen daarbij ook de familieverbanden met En de rol van Mgr. Frans Geurts, de broer van mijn opa van moederszijde aan de orde. Mijn bestuurlidmaatschap beschouw ik ook als een mogelijkheid om de stam Geurts daarbij te vertegenwoordigen. Tenslotte heb ik verslag gedaan van de (pelgrims)reis van 2014 met de Schavenstichting naar China. Deze reis in de voetsporen van Mgr. Schraven en Mgr. Geurts maakte op mij een onvergetelijke indruk. Natuurlijk was voor mij het bezoek aan Tangshan en Yungpingfu, gelegen in het vroegere bisdom van Mgr. Geurts, zeer bijzonder.

(foto: De familie Geurts in 1900 bij het feest van de bisschopswijding van Frans (38). Naast de bisschop links zijn zijn vader (65 jaar) en rechts zus Henriëtte, eerste Nederlandse 'Dochter van Liefde'. Achteraan links: oudste broer Sjef (34), Hanna (32), Alfons (28) (toen kapelaan in Heeze), zus Maria (later 'Dochter van Liefde') en broer Gerard (26). Moeder was toen al 9 jaar overleden.

Hoogtepunt daarbij was toch wel het bezoek aan de begraafplaats van Mgr. Geurts, gelegen in een maïsveld. En overall waar wij kwamen waren Mgr. Schraven en ook Mgr. Geurts bij de lokale Chinese gemeenschappen meer als bekend en men sprak nog steeds grote waardering uit voor hen. Daarbij is mij bijgebleven dat, ondanks het feit dat beide neven in China op honderden kilometers afstand werkzaam waren, zij zeer regelmatig contact hadden, elkaar ontmoetten en elkaar inspireerden. Dat maakte dat mijn presentatie natuurlijk ook een beetje met een "Geurts" sausje overgoten was.

Daarom voeg ik ook graag, nu ik de kans krijg, nog een foto van de familie Geurts uit Maashees uit 1900 toe met uiterst rechts staand de vader (Gerard Geurts) van mijn moeder.

Gérard Peters St.Anthonis
Bestuurslid Mgr. Schravenstichting

3. WIE ZIJN DE METGEZELLEN VAN BISCHOP FRANS SCHRAVEN? Nr. 3

LUCIEN ANDRÉ CHARNY cm

Lucien wordt geboren als zoon van Noël Charny en Mélanie Leduc op 29 november 1882 in Melun in Frankrijk. Hij gaat naar het klein seminarie van Meaux en daarna naar het groot seminarie in dezelfde plaats. In 1904 vraagt hij te worden opgenomen in de Congregatie van de Missie en op 12 maart 1904 treedt hij in te Parijs. Hij legde zijn eeuwige geloften af op 15 april 1906 en wordt een goed jaar later op 25 mei 1907 priester gewijd. Na zijn priesterwijding ontvangt hij de benoeming voor China.

Op 20 september 1907 komt Lucien Charny aan in Shanghai, waar hij zijn benoeming verneemt voor het vicariaat van Zhengding, waar hij nog net Frans Schraven meemaakt, die in mei 1908 Zhengding verlaat om naar Shanghai te gaan.

Lucien leert de Chinese taal, cultuur en gewoonten en blijft heel zijn leven werkzaam in dit vicariaat.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog wordt hij opgeroepen voor het Franse leger. Als Fransman is hij daartoe verplicht en hij keert dus terug naar Frankrijk. Hij doet het werk van brancardier. Na de oorlog keert hij naar China terug.

In 1936 wordt hij overste van het huis van de Lazaristen in Zhengding en woont dus bij zijn bisschop Frans Schraven.

In de middag van 9 oktober 1937 als het Japanse leger Zhengding veroverd heeft, maakt Charny als overste met twee Japanse officieren en meerdere heren van het Stadsbestuur samen met Bertrand een ronde over het Missieterrein. Zij bezoeken er ook de Dochters van Liefde met al hun vluchtelingen.

Als hij laat op de middag wordt gewaarschuwd, dat er soldaten binnengedrongen zijn bij de zusters van St, Jozef zijn, haast hij zich er naar toe samen met Eugène Bertrand.

Maar de soldaten maken korte metten met hun goede bedoelingen.

Zij sluiten hen op in de kamertjes in het poortgebouw bij de zuidelijke hoofdingang van het missieterrein samen met de portier van de conservenfabriek. Bij het eerste verhoor worden zij ondervraagd of ze priesters zijn; of ze Europeanen zijn, of ze Fransen zijn en of de mensen in het huis ook Fransen zijn? Bij een tweede verhoor wordt Lucien Charny apart genomen. Charny vraagt aan zijn bewaker: 'Waarom willen jullie ons doden en worden wij geslagen in ons eigen huis? Beoefenen wij niet de barmhartigheid?' Als de andere gevangengenomen Europeanen bij de poort zijn, worden hij en Bertrand bij de groep gevoegd. Ze gaan door de poort naar buiten en worden op een vrachtwagen geladen en naar de pagode gebracht, waar ze worden op gesloten. Hun voeten worden met ijzerdraad gebonden. Enige tijd later sterft Lucien Charny een gruwelijke marteldood.

4. KORTE BERICHTEN:

De Mgr. Schravenroos:

Rozenkweker Verhaegh in Lottum laat het volgende weten: 'Graag willen wij u er graag op attent maken dat de Mgr. Schravenroos wordt aangeboden op onze site www.rozenkopen.nl U kunt de roos hier per stuk bestellen en laten toezenden. www.rozenkopen.nl info@rozenkopen.nl Met vriendelijke groet,

Suzanne Verhaegh-Seuren Grubbenvorsterweg 44 5973 NB Lottum

Bisschop Schraven op kunstmanifestatie in Roosendaal

In het weekeinde van 1 en 2 oktober vond in de O.L.V van Altijddurende Bijstandkerk in Roosendaal een kunstmanifestatie plaats onder de noemer: 'Kunsten onder 1 dak'. Zo'n 1500 bezoekers kwamen de manifestatie bezoeken. Ook kunstenaress mevrouw Isabel Bakker-Schraven uit Bosschenhoofd was aanwezig en vroeg aandacht voor het verhaal van haar oudoom bisschop Schraven aan de hand van haar schilderijen. Op de foto is ze in gesprek met een belangstellende. Het leverde de Mgr. Schraven enkele donateurs op. Het hier zichtbare schilderij staat op de achterkant van de folder van de Mgr. Schraven Stichting.

Bezoek uit China.

Elk jaar organiseert het Verbiest Instituut van de universiteit van Leuven een zomercursus voor Chinese priesters, religieuzen en belangstellende leken over onderwerpen als 'de sociale leer van de kerk' enz. Dit jaar van 23 juli tot 7 september. Zes weken lang zijn Chinezen te gast in Leuven. De laatste week van hun verblijf worden er bezoeken gebracht aan plaatsen zoals Rome, Lourdes enz. Dit jaar heeft zich een bijzondere gast ingeschreven voor deze zomercursus en wel de pastoor van Zhengding, de plaats waar bisschop Schraven en gezellen werden vermoord. Ongetwijfeld zal er voor hem ruimte in het lesprogramma zijn om een bezoek te brengen aan Lottum en de Gedenkkapel in Broekhuizenvorst. Met belangstelling wordt uitgezien naar zijn bezoek. Een maand na zijn vertrek uit Leuven hoopt de groep pelgrims bij hem te gast te zijn voor de 80 jarige herdenking van de moord op Mgr. Schraven en gezellen.

Bijzonder nieuws: Francesco Schraven geboren.

In Amersfoort werd op 6 december de zoon geboren van Henk en Mickey Schraven. Zij gaven hem de opvallende naam Francesco, verwijzend naar bisschop Schraven. Sterker zelfs, ze namen ook zijn Chinese namen helemaal over: Zhi He. De volledige Chinese naam van bisschop Schraven was/is 'Wen Zhi He'. Het eerste deel van de naam 'Wen' verwijst naar zijn familienaam Schra-ven. Zhi He betekent 'brenger van harmonie/vrede'. De ouders drukken daarmee heel speciaal hun band met bisschop Schraven uit en wijzen hun zoon een waardevolle levensweg in zijn leven. Moge bisschop Schraven in dit kind een navolger vinden van zijn levensvoorbeeld.

Een bijzonderheid is natuurlijk ook dat zijn moeder Mickey Chinese is. Iemand reageerde op dit bericht met de woorden: 'Het zal de bisschop goed doen en onze verbinding met het Chinese volk en natie verdiepen. En de wijzen komen uit het Oosten, zo weten wij sinds Jezus van Nazareth.' Een andere reactie verwoordde: 'Een Chinese schat die zal doen wat zijn oud-oud-oom deed: vrede scheppen'.

Een hartelijke gelukwens aan de jonge ouders en grootouders: Harry Schraven en Els Joosten (Venray).

5. BISSCHOP SCHRAVEN SPEELBAL VAN DE POLITIEK?

Al jarenlang draagt een straat in Lottum, de geboorteplaats van bisschop Frans Schraven, zijn naam de 'Mgr. Schravenlaan'. In juni is hierbij een onderschrift gevoegd dat uitleg geeft over zijn dood, de daders en het motief. Naar aanleiding hiervan kwam bij de Gemeente Horst aan de Maas een telefoontje binnen van de Japanse ambassade in Den Haag met de vraag om uitleg over dit onderschrift. Aan de Mgr. Schraven Stichting werd het verzoek gedaan om met bronnen te komen. Tegelijkertijd werd in Rome door de Nederlandse ambassadeur bij de H. Stoel een verzoek aan de postulator (de behartiger van de zaligverklaring van Mgr. Schraven c.s. bij het Vaticaan) gedaan voor een onderhoud. Tijdens dit gesprek werd opnieuw verwezen naar het naambord in Lottum. Uiteindelijk liep het gesprek uit op de vraag hoe het stond met de zaligverklaring. Het blijkt geen toeval dat beide zaken tegelijkertijd plaats vonden. In Japan wordt het proces van de zaligverklaring op de voet gevolgd. Waarom?

In het Dagblad Trouw verscheen in december 2016 de volgende gegevens over Japan: *'Volgens schattingen van veiligheidsdiensten zijn er circa duizend extreemrechtse groepen in Japan met ongeveer 100.000 aanhangers. Bij gelegenheid van de herdenking van de aanval op Pearl Harbor op 7 december 1941 demonstreerden zij voor de Amerikaanse Ambassade in Tokio met geluidwagens om hun protest kracht bij te zetten. Ze vinden daarbij steun in de huidige premier van Japan Shinzo Abe, die bekend staat als iemand die vindt dat Japan weer trots mag zijn, ook op de eigen geschiedenis. Hij bezocht in het verleden de Yasukuni tempel in Tokio, waar gevallen militairen herdacht worden, inclusief veroordeelde oorlogsslachtoffers van de Tweede Wereldoorlog. Dit leidde tot protesten wereldwijd, maar met name van China.'*

Uiteraard heeft de Mgr. Schraven Stichting bronmateriaal over de daders aan de Japanse ambassade ter beschikking gesteld. De stichting wil daarin open en eerlijk zijn en niet aansturen op een

confrontatie met Japan. Een zaligverklaring heeft niet het doel te beschuldigen of aan te klagen. Integendeel zelfs. Niemand is gebaat met beschuldigingen over en weer. De stichting staat wel voor de historische waarheid over de massamoord van Zhengding op basis van feiten. Pas daarna is echte verzoening mogelijk.

De Schraven Stichting weet zich in haar standpunt gesteund door de Japanse bisschoppenconferentie die een ander beleid t.a.v. hun oorlogsverleden nastreeft dan de overheid. Zij staat voor een eerlijke erkenning van de misdaden begaan tijdens Wereldoorlog II en streeft naar verzoening. Daarvoor zijn Japanse bisschoppen verschillende keren naar China geweest om ter plekke excuses aan te bieden en verzoening te bewerkstelligen.

Vijf jaar geleden werd in Japan in het katholieke tijdschrift van de bisschoppenconferentie foto's gepubliceerd en uiteraard verslag gedaan van de excuses van de Japanse bisschoppen bij gelegenheid van de inzegening van de Schravenkapel in Broekhuizen. Na publicatie van het blad brak er in Japan een rel los en werden de bisschoppen beschuldigd van geschiedvervalsing enz. De bisschoppen werden bestookt met mails, brieven en telefoontjes van verontwaardigde landgenoten. Het liep zo hoog op dat zelfs in het Japanse parlement aan de minister vragen werden gesteld over deze zaak. De Japanse bisschoppen besloten hierop een speciale afgevaardigde te sturen naar de Pauselijke Nuntius in Tokio om hem te informeren over de juiste gang van zaken. Verder staken de bisschoppen hun nek uit en durfden de confrontatie aan door in debat te gaan met mensen bij lezingen en conferenties. Hun profetische optreden dwingt groot respect af. De Schraven Stichting is dan ook blij met de aanbevelingsbrief van de Japanse Bisschoppenconferentie in het dossier van de zaligverklaring.

Het is te begrijpen dat deze zaak en zeker een eventuele zaligverklaring vragen oproept bij Japanners. Gelukkig blijkt dat niet alle Japanners hetzelfde denken over hun oorlogsverleden. De Mgr. Schraven Stichting wil de moord in China open en eerlijk onder de ogen zien op basis van historische feiten, zonder enige bedoeling om naties tegen elkaar uit te spelen. Twisten over deze zaak tussen China en Japan worden echter zeer betreurd. Dit alles is zeker niet in de geest van Mgr. Schraven en gezellen zelf die alleen maar een boodschap van liefde en verzoening brachten. In hun voetstappen wil de stichting treden.

6. CHINAREIS 2017

Op 9 oktober 2017 is het 80 jaar geleden dat in China bisschop Frans Schraven (Lottum), broeder Antoon Geerts (Oudenbosch), pater Gerrit Wouters (Breda) met zes anderen gruwelijk werden vermoord. Samen met het Verbiest Instituut wordt in dat verband een 14 daagse reis naar China georganiseerd onder de noemer:

'In de voetsporen van Nederlandse bisschoppen en martelaren in China'.

10-24 oktober 2017

Een monument voor een andere Nederlander in China?

Op dinsdag 17 oktober staat een bezoek aan de stad Xinjiang op het programma waar indertijd bisschop Pessers met een groep Franciscanen werkzaam was. Een van hen was de Franciscaan Jan van Heel uit Leiden. Een jaar na de moord op Mgr. Schraven werd ook hij (31 jaar oud) door de Japanners vermoord. Het motief? De Japanners dreigden hem met de woorden: 'Jij moet binnen drie dagen 10 meisjes en 10 koeien aan ons leveren. Anders wassen wij jouw kerk met bloed'. De woedende priester weigerde. Op een morgen vond men hem dood met drie kogelgaten in zijn borst en zijn polsen doorgesneden. De Japanners spraken van zelfmoord, maar de Chinezen zijn overtuigd: 'Die nacht hebben de Japanse soldaten hem vermoord'.

In een brief aan de Nederlandse ambassade schrijft een van hen: 'Priester Hu is begraven naast de kerk. Er is geen grafsteen. Maar de held hoeft geen grafsteen, de grafsteen staat in ons hart'. Bij de omsingeling van het dorp hielp pater Jan van Heel een Chinese generaal om te ontsnappen. In China wordt nu toch gewerkt aan de oprichting van een speciale gedenksteen voor pater Jan van Heel. In oktober zal de pelgrimsreis naar China ook deze streek bezoeken...

Reiskosten:

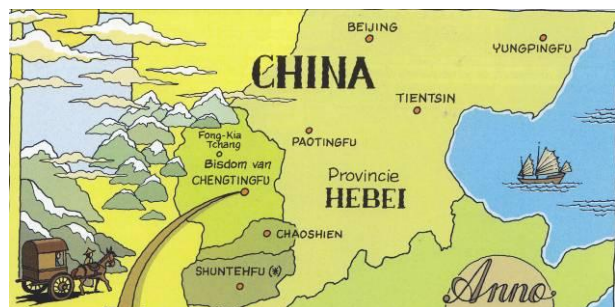
Reis en verblijf in China:

eenpersoonskamer 1710 euro

tweepersoonskamer: 1260 euro

vliegreis Amsterdam-Beijing: (indicatief) rond 850/900 euro.

Eind maart zal als groep vlieguren worden ingekocht via een reisbureau. Dan pas kan een

definitieve prijs voor de vliegreis gegeven worden. Er zijn twee vliegmaatschappijen die nu in beeld zijn: China Airlines en de KLM.

Opgave vóór 30 maart. Later kunnen zich nog personen aansluiten, maar of men dan nog kan profiteren van de groepskorting en

dezelfde vlucht?

Vorbereidingsbijeenkomst:

Op zaterdag 9 september wordt in Panningen een bijeenkomst belegd, waar deelnemers kennis maken met elkaar en de organisatoren.

Het belooft een onvergetelijke reis te worden. Een reis vol hoogtepunten.

Voor meer info zie op www.mgrschraven.nl

Secretariaat Mgr. Schraven Stichting: Kloosterstraat 54, 6369 AE Simpelveld, tel. 0455445419

Website: www.mgrschraven.nl Contact: info@mgrschraven.nl

Facebook: www.facebook.com/mgr.schravenstichting

Bankrekening Mgr. Schraven Stichting: NL74RABO0148175341 BIC: RABONL2U.

Voorzien van de ANBI-status.